

Høring Næringskomiteen

Norske Trevarer representerer nærmere 300 selvstendige norske trevarebedrifter som lager innredning i tre. Vi har 4500 dyktige medarbeidere, 9,2 milliarder i omsetning og 170 lærlinger.

Offentlig innkjøp er et avgjørende verktøy for å skape en sirkulærøkonomi. Vi er derfor veldig glade for at Hurdalskameratene har varslet de vil «*vekte klima- og miljøhensyn med minimum 30 pst i offentlige anskaffelser og høyere der det er relevant*» og at *regelverk og praksis for offentlige anskaffelser skal endres* slik at de støtter viktige mål som bærekraft.

Vi har akkurat fått utført en undersøkelse gjennom Norgesbarometeret hvor et klart flertall av rådmenn og ordfører mener det totale klimaavtrykket, inkludert utslipp knyttet til transport, på varer og tjenester man kjøper inn bør telle mer positivt i anbudskonkurranser enn hva det gjør i dag. Videre sier et overveldende flertall seg enig i at kommunen burde ha større mulighet til å foretrekke lokale leverandører i anbudsprosesser, dersom disse ikke skiller seg ut vesentlig på pris. Imidlertid svarer også kommunene at når bygninger skal vedlikeholdes eller oppgraderes er lav anskaffelspris aller viktigst, mens lavt klimaavtrykk på produktet er lavest prioritert.

Den nye regjeringen har derfor en stor jobb å gjøre slik at klima og miljø blir en grønn tråd i alle offentlige anskaffelser, statlig så vel som kommunalt. Statsbygg er proffe og går foran, og kan være en inspirasjon og en kunnskapsbank for kommuner som skal rehabilitere gamle bygg. For å dele et eksempel: I en kommune nordpå skulle Statsbygg restaurere et offentlig bygg. I prosjektet hadde de mange krav til nye vinduer: de skulle først og fremst være i tre – et bærekraftig materiale. De skulle være energieffektive hvilket innebærer at de reduserer varmetapet og sparer strøm, og ikke minst skulle de tilfredsstille nye klimakrav. Statsbygg fortjener ros fordi de søkte en norsk kvalitetsleverandør og lyttet til faglige råd.

Vår erfaring er imidlertid at mange kommuner og innkjøpsavdelinger velger en billig leverandør, ofte fra utlandet, for å tilfredsstille innkjøpsbudsjettet, uten å ta hensyn til faglige råd, kvalitet, levetid, vedlikeholdsbehov og kostnader. Livsløpskostnadene og bærekraft gis sjelden en egen og grundig vurdering. Få setter krav til lang levetid, nye klimakrav eller tretyper som innebærer mindre vedlikehold. Mange velger for eksempel eik fordi det ser pent ut, uavhengig om det skal være en utendørs benk eller til et vindu, selv om det innebærer vesentlig mer vedlikehold enn andre tretyper for å holde seg fint. I eksemplet over anbefalte vindusprodusenten å bruke tretypen Accoya til vinduene. De er minst like fine som eik, men har 50 års-garanti mot råtne.

I revideringen av regelverket for offentlige anskaffelser så må man sikre at alle livsfaser er med. Alle skal ha med fagfolk og brukere, men skal du få et sannhetens ord om vedlikehold må du ringe vaktmesteren. Tar man med livsløpskostnadene for produktene som kjøpes inn kan man i det lange løp spare både kroner og klima.

Et siste hjertesukk er at det allerede er gjennomført mange forsøksprosjekter på offentlige anskaffelser som vokter klimaet. Dette er topp, men alle finner opp hjulet på nytt. Utfordringen for både små og store leverandører til disse prosjektene er at det stilles ulike krav til miljødokumentasjon i hvert prosjekt. Skal regelverket legge til rette for at klima blir mainstream er det helt nødvendig å samkjøre/standardisere kravene med tanke på prosess og dokumentasjon.

Så må vi avslutningsvis kommentere et helt annet tema, og det er **tilgang på norsk tre** til Norske Trewarebedrifter sin produksjon. I Hurdal-plattformen varsler regjeringen at de vil *«Sikre størst mulig grad av videreforedling av våre naturressurser i Norge, slik at disse gir merverdier til samfunnet gjennom lengre verdikjeder, flere sysselsatte og større eksportinntekter»* og det er bra! For det er et paradoks at tømmeret i dag sendes ut av landet for å videreforedles, slik Norge dessverre har hatt tradisjon for med mange av våre råvarer. Vi har eksempler på medlemsbedrifter som har prøvd å rydde opp i en ikke fungerende verdikjede og fått satt opp et lokalt sagbruk til småskalabruk av av sørlandsk eik.

Vi tror imidlertid det er et potensielt stort volum for større grad av bruk av norsk tre. Bare innenfor vindu selges det 1,2 millioner stykk i året. Vårt største medlem Nordan kunne brukt en hel norsk skog til produksjonen av sine vinduer.

Mange av våre medlemmer ville tatt i bruk mer norsk skog hvis det var tilgang til mer foredlede norske trevarer av god kvalitet. Sagbrukene krever volum så her trenger vi mer tall på hvilke tresorter som det kan være marked for å videreforedle. I et bærekraftig perspektiv så skulle vi gjerne hatt flere av innsatsfaktorene til et vindu produsert i Norge. Hvis vi hadde fått igangsatt glassproduksjon i Norge ville for eksempel Co2 avtrykket kunne blitt kraftig redusert.

Det er mye å ta tak i og vi ser fram til et godt samarbeid!